

A celldömölki régi bencés apátság

2009 július 22. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Vas és Veszprém vármegye határán, a Sághegy tövében fekszik Celldömölk. Három régi község – Pórdömölk, Nemesdömölk és Kiscell – egybeolvadásából keletkezett az el?ször 1790-ben mez?városi rangra emelt, majd 1979-ben várossá nyilvánított, ma 12 ezer lakosú település. Az 1747 és 1764 között épült bencés apátság, kegykápolnájával, országos hír? Mária-búcsújáróhely. A tekintélyes barokk épületegyüttest?l nyugatra, a Mesteribe vezet? út közelében, az egykori Dömölk falurész kertjeinek végében szerényen bújik meg a Benedek-rendiek középkori monostortemplomának romja.

A rendház alapításának idejét, alapítójának kilétét homály fedi, talán II. Béla (1131–41) királyságához és személyéhez köthet?. Els? hiteles említése 1252-b?l – hét és fél száz évvel ezel?ttr?l – való, a „Demunk”-nak írott helynévben a Domonkos régi alakja ismerhet? fel. Dömölk a XIV. században már tekintélyes egyházi központ, apátsága hiteles helyként m?ködik, dunántúli birtokai Körmendig terjednek. Fénykora a török id?kben törik meg, a barátok a Csallóközbe menekülnek, 1595-ben az apát egyedül él a romos falak között. A kemenesalji református vidékre Mária Terézia uralkodása (1740–80) idején térnek vissza a szerzetesek, Koptik Odo apát az ausztriai Mariazellb?l hoz kegyszobrot 1745-ben – amelynek azóta járnak csodájára a jámbor hívek –, s ezt követi a nagyszabású építkezés az újra benépesed? Kiscellben.

A 750 éve megnevezett templom maradványai a XII–XIV. századi építészet stílusjegyeit ?rzik. A vaskos, négyszöglet? torony nyugati oldalán nyílik a félköríves bejárat, az els? emeletig álló falon román stílusú párkánydísz látható. A hajó fel?l magas karzat és boltozás nyomai figyelhet?k meg, a legszebb látvány azonban a keletnek tájolt szentély belseje, amelyben négy enyhén csúcsíves, árkádos, franciás ízlés? kora gótikus ül?fülke sorakozik.

Az épületrom meglep?en ódon, ünnepélyes, szinte titokzatos hatását különleges épít?anyagának köszönheti. Az innen csupán pár kilométerre magasodó Sághegy, a valamikori Pannon ?stengerb?l kitört t?zhányó aláfolyó lávája összekeveredett a meder agyagos-homokos rétegeivel, a sötét szín? vulkáni bazalttufában ezért apró kavicsoktól csillogó, lazább rétegek vannak. A hegyb?l kivágott kváderköveket, amelyeket fehér mészhabarccsal forrasztottak egybe, a puhább részeken kikoptatta, a sarkokon legömbölyítette a szél, az es?víz és a fagy. Az amúgy is különös formájú templom ett?l olyannak hat, mint valami sok ezer éves, antik m?emlék.

A XVIII. századi építkezések után végképp elhagyott romot az 1898-ban megjelent, Borovszky-féle Vas megye-monográfiában látható képen zsúpszalma fedi. 1945-ben beomlott hajójának oldalfala, 1960-ban már sürget?vé vált állagmegóvása. Hat évre rá készült el a tornyot véd? lapos bádogtet?, a kilencvenes évek végén megint renoválták a becses épületet, rendezték a környékét. A Boldogságos Sz?z tiszteletére szentelt ?si bencés emlékhelyhez vezet? utca – amely pár éve Odo apát nevét viseli – a kommunista rendszer alatt Leninr?l volt elnevezve…

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló